

Handläggare: Krisztina Buki Tornbjörk
Telefon: 08-508 21 079

Till
Älvsjö stadsdelsnämnd
Den 27 mars 2014

Underlag för budget 2015 med inriktning 2016 och 2017

Förvaltningens förslag till beslut

Älvsjö stadsdelsnämnd beslutar följande:

1. Stadsdelsnämnden godkänner underlag för budget 2015 med inriktning för 2016 och 2017 samt överlämnar ärendet till kommunstyrelsen.
2. Stadsdelsnämnden beslutar om omedelbar justering.

Lars Arvidsson
Stadsdelsdirektör

Ingela Kristiansson
Ekonomichef

Eva Frykler
Verksamhetsområdeschef

Göran Sjödin
Verksamhetsområdeschef

Margareta Hamrén
Avdelningschef

Älvsjö stadsdelsnämnd

1 Kommunfullmäktiges inriktningsmål

Stadsdelsnämnden arbetar aktivt med att lägga fokus på verksamhetsutveckling och de resultat som ska uppnås. Därigenom bidrar nämnden till att förverkliga vision 2030 om ett Stockholm i världsklass. Nedan redovisas nämndens strategiska satsningar för att bidra till kommunfullmäktiges inriktningsmål under planperioden.

1.1 Stockholm är en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök

Stadsdelsnämnden ska bidra till att skapa en attraktiv, trygg och ren stad genom att:

- uppdatera Älvsjös parkplan med nya underhålls- och investeringsplaner samt arbeta utifrån dem
- skapa en ny stadspark för Älvsjö centrum genom en ny gestaltning av Lerkrogsparken
- utöka uppföljningen av parkernas städning och skötsel
- genomföra trygghetsvandringar och samverka med polis och nattvandrare i enlighet med den överenskommelse som träffats med närpolisen.

Stadsdelsnämnden verkar för att invånare i Älvsjö är eller ska bli självförsörjande genom att:

- prioritera barnfamiljer med långvarigt beroende av försörjningsstöd
- prioritera stöd till rehabilitering och arbetsträning för försörjningsstödstagare med olika former av arbetshinder
- utvärdera och utveckla arbetsmarknadsinsatser i samverkan med arbetsmarknadsförvaltningen och socialförvaltningen.

1.2 Kvalitet och valfrihet utvecklas och förbättras

Stadsdelsnämnden ska utveckla kvaliteten och valfriheten genom att:

- förankra en bemötande- och servicekultur i de verksamheter som har invånare och brukare i fokus
- fortsätta att arbeta med metodutveckling för att i högre utsträckning kunna tillämpa kunskaps- och erfarenhetsbaserade metoder
- fortsätta förankra och vidareutveckla det systematiska kvalitetsarbetet
- vidareutveckla arbetet med dokumentation, lika bedömningar och stärkta rutiner inom de myndighetsutövande enheterna
- utveckla och systematisera avtals- och verksamhetsuppföljningarna
- fortsätta satsningen på att sänka sjuktalet
- fortsätta kompetensutvecklingen av medarbetare
- anpassa information efter målgrupp och informationskanal för att underlätta valfriheten.

Inom förskola ska kvaliteten förbättras genom att:

- projektera nya förskolor för att uppfylla barnomsorgsgarantin och möta behovet av

ersättningslokaler för de förskolor vars bygglov löper ut

- vidareutveckla kvalitetsmått och metoder för utvärdering som relaterar till förskolans mål
- fortsätta vidareutveckla den pedagogiska dokumentationen
- stärka förskollärarnas ledarroll samt utveckla strategier för chefsförsörjning och rekrytering av förskollärare
- utveckla litteraturläsningen i förskolan
- öka likvärdigheten mellan stadsdelsnämndens förskolor.

Inom barn, kultur och fritid ska kvaliteten förbättras genom att:

- vidareutveckla mötesplatser för ungdomar och parklekens verksamhet.

Inom individ och familjeomsorg inklusive socialpsykiatri ska kvaliteten förbättras genom att:

- utveckla det förebyggande arbetet utifrån den handlingsplan för preventionsarbete som tagits fram i samverkan med skola och polis
- erbjuda föräldrastöd i form av ABC-föräldrastödsprogram och föräldrautbildning riktad till tonårsföräldrar
- prioritera, samordna och utveckla öppenvårdsinsatser så långt som möjligt
- vidareutveckla arbetet med personer som utsätts för våld i nära relationer
- fördjupa och förstärka utredningsarbetet så att barn och unga särskilt uppmärksammas i vuxenärenden
- utveckla den öppna samt den dagliga verksamheten inom socialpsykiatri utifrån brukarnas behov och önskemål
- utveckla samverkan med landstinget inom ramen för BUS-överenskommelsen.

Inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning ska kvaliteten förbättras genom att:

- medverka till att fler omsorgsbostäder byggs
- utveckla och stärka samverkan med externa utförare
- intensifiera individuppföljningarna
- genomföra fokusgrupper för att fånga upp brukarnas synpunkter
- lyfta fram barnperspektivet i arbetet med vuxna som har barn.

Inom äldreomsorg ska kvaliteten förbättras genom att:

- fortsätta dialogen och samverkan med externa utförare
- genomföra fokusgrupper för att ta vara på de äldres synpunkter
- förankra äldreomsorgens värdegrund inom samtliga verksamheter
- fortsätta utveckla den öppna verksamheten, Älvsjöträffen, för äldre
- följa effekten av införandet av tidsrapporteringssystem inom hemtjänsten
- utveckla vården och omsorgen om personer med demenssjukdom
- utveckla samverkan med andra aktörer kring omsorgen om äldre med demenssjukdom.

1.3 Stadens verksamheter är kostnadseffektiva

Stadsdelsnämnden ska:

- ha en budget i balans
- förbättra och effektivisera processer och arbetssätt i verksamheterna
- utveckla det systematiska kvalitetsarbetet i verksamheterna
- upprätthålla ett effektivt lokalutnyttjande
- ha en god prognosprecision och en god internkontroll.

2 Nämndens verksamhetsområde

Befolkningsprognosen för Älvsjö stadsdelsområde visar att invånarantalet i Älvsjö kommer att stiga från 27 438 år 2014 till 28 497 år 2017, vilket är en ökning med totalt 4 procent. De åldersgrupper som ökar mest under planperioden är åldrarna 13-18 år (12 %) och 65-79 år (11 %). Åldersgrupperna 1-5 år (-6 %) och 19-24 år (-7 %) minskar mest.

Befolkning i Älvsjö stadsdelsområde 2012-2017 (prognos 2014 - 2017)

Ålder	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Förändr 2014- 2017	Förändr 2014- 2017 %
0 år	347	360	353	350	342	340	-12	-3%
1-5 år	2 179	2 144	2 134	2 100	2 019	2 003	-131	-6%
6-12 år	2 603	2 771	2 893	3 006	3 114	3 154	262	9%
13-18 år	1 787	1 813	1 832	1 873	1 935	2 054	222	12%
19-24 år	1 754	1 768	1 762	1 734	1 679	1 642	-121	-7%
25-64 år	13 936	14 232	14 432	14 653	14 715	14 928	496	3%
65-79 år	2 557	2 713	2 828	2 936	3 025	3 125	297	11%
80- w	1 182	1 202	1 204	1 221	1 233	1 250	46	4%
Totalt	26 345	27 002	27 438	27 873	28 061	28 497	1 059	4%

Bostadsbyggandet är en nyckelfaktor för Älvsjöns tillväxt. Under 2013 färdigställdes 169 bostäder och under perioden 2014-2017 väntas ytterligare cirka 500 bostäder bli klara. Under planperioden avslutas de större byggprojekten i Älvsjö centrum och Långbro park. Förtätningen av Solberga påbörjas under planperioden och fortsätter in i nästa planperiod. Då förväntas också inflyttningen starta i de 1500 lägenheter som nu planeras i kvarteret Kabelverket på före detta Ericssonområdet nära Älvsjö centrum. Intill Stockholmsmässan planeras 380 studentlägenheter, vilka dock inte kommer att påverka stadsdelsnämndens verksamhet i någon större utsträckning.

2.1 Förskoleverksamhet

Enligt den senaste befolkningsprognosen har ökningen av antalet barn i åldern 1-5 år nått sin kulmen 2012. Under planperioden minskar barnantalet något för att därefter plana ut. Prognosen tar inte hänsyn till de planerade bostadsprojekten i kvarteret Kabelverket med 1500 lägenheter och vid Solberga bollplan med 370 lägenheter. Inflyttning till dessa bostäder är beräknad att påbörjas 2018. Förvaltningens bedömning är att behovet av nya förskoleplatser därför kommer att vara stort under nästkommande planperiod.

Med anledning av att nuvarande tillfälliga bygglov för ett antal förskolepaviljonger går ut under planperioden kan behov av nya förskolor uppstå även under innevarande planperiod.

Stadsdelsnämnden har inlett ett kvalitetsutvecklingsarbete som sträcker sig över flera år där siktet är inställt på att förskolorna ska hålla en jämn och hög kvalitet. Satsningen innefattar en vidareutveckling av ledningssystemet, fortsatt arbete utifrån handlingsplanen för barns språk- och kunskapsutveckling samt en satsning på pedagogisk dokumentation, praktisk It- och mediakompetens samt arbetet med barns matematiska förmåga. Trots detta varierar resultatet förskolor och enheter emellan, men även mellan olika arbetslag inom en förskola. De största skillnaderna finns inom målområdena "Utveckling och lärande" samt "Förskola och hem". Skillnaderna har visserligen utjämnats i jämförelse med 2012 men förvaltningens bedömning är att likvärdigheten måste öka ytterligare. Dessa "kvalitetsskillnader" kommer sannolikt att utjämnas genom det kvalitetsutvecklingsarbete som påbörjats och fortgår. Under det kommande året ska en analys göras av vad som kan vara framgångsfaktorer d.v.s. vilka arbetssätt som varit framgångsrika. Dessa kommer därefter att utgöra goda exempel och spridas till övriga förskolor. För att öka likvärdigheten de kommande åren kommer en särskild satsning att göras med riktade åtgärder till vissa förskolor. Inom ramen för det fortsatta utvecklingsarbetet ska förskolan i samarbete med biblioteket satsa på litteraturläsning i förskolan.

Stadens har upphandlat en ny IT-plattform för skolverksamheterna, "Skolplattform Stockholm". Införandet av den nya plattformen, som ska ersätta fler av de nuvarande IT-systemen, kommer att kräva en hel del informations- och utbildningsinsatser som involverar både personal och föräldrar.

Förskollärarna har ett förstärkt ansvar att initiera, leda och stödja det pedagogiska utvecklingsarbetet och kvalitetsarbetet i arbetslaget på förskolan. Särskilda satsningar behöver därför också göras för att utveckla förskollärarnas nya ledarroll. Detta kan med fördel göras i samarbete med utbildningsförvaltningen och övriga stadsdelsförvaltningar.

Nettokostnaderna för förskoleverksamhet ökade från 135,6 mnkr i bokslut 2012 till 141,1 mnkr i bokslut 2013. Ökningen beror i huvudsak på ett ökat antal inskrivna barn samt ökade lokalkostnader. Nettokostnaderna under planperioden påverkas främst av utvecklingen av barnantalet, andel förskollärare och lokalkostnader.

2.2 Verksamhet för barn, kultur och fritid

Enligt befolkningsprognosen ökar antalet barn och ungdomar i åldrarna 9-19 med cirka 400 under planperioden. Ökningen blir betydligt större när de två nya större bostadsprojekten planeras för nästkommande planperiod. Behovet av fritidsverksamhet, kollo och andra verksamheter riktade till barn och ungdomar kommer därmed att öka de kommande åren.

Älvsjö bibliotek, som ligger i anslutning till Medborgarkontoret samt Ungdomens Hus utgör tillsammans en naturlig och stabil grund för det lokala kulturlivet. Stadsdelsnämndens bidrag till bibliotekets barnkulturaktiviteter medverkar till ett tillgängligt kulturliv. Intentionerna i planen för barn och ungdomskultur "Kultur i ögonhöjd - för, med och av barn och unga", är utgångspunkt för förskolornas och fritidens arbete med kultur i sina verksamheter.

Nettokostnaderna för barn, kultur och fritid har ökat från 7,7 mnkr i bokslut 2012 till 8,0 mnkr i bokslut 2013.

2.3 Äldreomsorg

Utifrån en förändrad åldersstruktur och efterfrågan på äldreomsorg, behöver stadsdelsnämnden se över de insatser som erbjuds samt de boendeformer som finns för att kunna ge stadsdelsområdets äldre invånare bästa tänkbara service och omsorg. Äldre mellan 65 -79 år är den grupp som kommer att öka under planperioden. Det är också den grupp som efterfrågar senior- och trygghetsboenden. Efterfrågan på servicehusplatser minskar, likaså finns en nedåtgående trend i efterfrågan av platser på vård- och omsorgsboenden. I dagsläget finns färre boenden i stadens egen regi och en högre andel upphandlas och drivs av externa utförare. Inom Älvsjö servicehus har en huskropp (31 lägenheter) avvecklats. Lägenheterna planeras att omvandlas till seniorlägenheter.

Avsikten är att Älvsjö servicehus ska utvecklas till ett seniorcenter med flera olika verksamheter inrymda såsom; vård och omsorgsboende, servicehus, seniorboende, öppen träfflokal, restaurang samt verksamhetslokaler för bland annat hemtjänst och hemsjukvård.

Älvsjö stadsdelsnämnd har ingen kommunal utförare för hemtjänst. Stadsdelsnämnden har kontinuerlig dialog och ett nära samarbete med de största hemtjänstutförarna i stadsdelsområdet. Som ett komplement till stadens brukarundersökningar genomförs fokusgrupper för att fånga upp de äldres synpunkter på insatsernas utformning. Detta för att förbättra insatserna för de äldre som bor hemma. Modellerna för verksamhets- och avtalsuppföljning behöver fortsätta att utvecklas. Likaså bör ansvarsfördelningen mellan central och lokal nivå förtydligas än mer.

I Älvsjö prognosticeras antalet personer mellan 65-79 år att öka med 297 personer från 2014 till 2017. Antalet boende i stadsdelsområdet som är 80 år och äldre kommer att öka något. Antalet månadsinsatser i Älvsjö har minskat de senaste åren, från i snitt 636 personer 2010 till i snitt 609 personer 2013. Trenden är att antalet äldre i vård- och omsorgsboende och servicehus minskar, medan hemtjänst i ordinarie boende ökar något, då allt fler äldre bor hemma allt längre.

Nämnden avser att prioritera satsningar för att utveckla och förbättra vård- och omsorgen om personer med demenssjukdom.

Nettokostnaderna för äldreomsorg ökade från 153,7 mnkr i bokslut 2012 till 159,2 mnkr i bokslut 2013. De ökade nettokostnaderna beror främst på att omsorgsnivåerna varit högre 2013 jämfört med 2012 samt att antalet hemtjänstinsatser ökat. Antalet månadsinsatser i vård- och omsorgsboende var i snitt 143 både 2012 och 2013. Samtidigt minskade antalet månadsinsatser i servicehus från 109 till 99, vilket motsvarar en minskning med 9 %. Antalet månadsinsatser i hemtjänst i ordinärt boende ökade från 354 till 367.

Nettokostnaderna bedöms öka under planperioden främst med anledning av nya ersättningssystem för vård- och omsorgsboende samt för hemtjänst. Kostnaderna för hemtjänst kan också öka under planperioden på grund av att antalet äldre mellan 65-79 år ökar med cirka 11 %.

2.4 Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Invånarantalet i Älvsjö prognosticeras att öka med drygt 1000 personer från 2014 till 2017. Det är oklart i vilken utsträckning det påverkar behovet av insatser för funktionsnedsatta. Efterfrågan inom stadsdelsområdet avseende bostad med särskild service, daglig verksamhet

och korttidsvistelse påverkas också av valfriheten inom LSS (Lagen om stöd och service till vissa personer med funktionshinder).

Stadsdelsnämnden bevakar möjligheterna och anmäler intresse för att inrätta omsorgslägenheter i samband med exploateringen av de nya bostäder som planeras i Älvsjö samt i samband med översynen av stadsdelsnämndens lokalbestånd. En målgrupp som förvaltningen har uppmärksammat är yngre dementa som har personkretstillhörighet enligt LSS. För denna målgrupp är det svårt att hitta lämpligt boende. Vidare påverkas stadsdelsnämnden negativt av bristen på framför allt gruppboendestäder och serviceboendestäder.

Under planperioden kommer nämnden att satsa på individuppföljningen av beslutade insatser samt samverkan i form av dialogmöten mellan myndighetsutövningen och de olika utförarna. Detta för att säkra kvaliteten i omsorgen. Fokusgrupper kommer att genomföras i för att bättre fånga upp brukarnas synpunkter.

Nettokostnaderna för stöd och service till personer med funktionsnedsättning ökade från 103,7 mnkr i bokslut 2012 till 110,6 mnkr i bokslut 2013. Kostnadsökningen beror på uppbokade kostnader 2013 för sanktionsavgifter för ej verkställda beslut om gruppboendestäder samt ökade kostnader för inhyrd personal. Kostnaderna överstiger kommunfullmäktiges budgettilldelning, framför allt inom det fasta anslaget, och arbetet med att minska kostnaderna fortsätter under planperioden.

2.5 Individ och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri

Verksamheten inom individ- och familjeomsorgen utvecklas allt mer mot kunskapsbaserade och förbättrade metoder för uppföljning av insatser och resultat. Resultatet av metodutvecklingsprojekten ska de kommande åren implementeras i den ordinarie verksamheten.

Barn och ungdom

Antalet inkomna ärenden har ökat de senaste åren och förvaltningen räknar med en fortsatt ökning då antalet barn och ungdomar upp till 20 år ökar kraftigt under perioden. Detta innebär ett ökat antal utredningar om barn som far illa och därmed ett ökat behov av insatser för barn, unga och deras familjer. För att möta detta ökade behov av insatser kommer stadsdelsnämnden att prioritera det förebyggande arbetet samt de öppenvårdsinsatser som gör det möjligt att undvika eller förkorta tiden för institutionsvård. En viktig del i detta arbete är att vidareutveckla samarbetet mellan socialtjänst, skola, fritid och det lokala poliskontoret, i enlighet med kommunfullmäktiges riktlinjer och den handlingsplan som tagits fram för det brotts- och drogförebyggande arbetet.

Stadsdelsnämnden arbetar också med sociala insatsgrupper och deltar i stadens projekt SkolFam, för att stärka familjehemsplacerade barns skolgång. En lokal samverkansöverenskommelse i enlighet med BUS-överenskommelsen håller på att utarbetas tillsammans med landstinget och närliggande stadsdelsförvaltningar. En fortsatt satsning görs också på att arbeta mot våld i nära relationer.

Nettokostnaderna för barn och ungdom ökade från 28,4 mnkr 2012 till 29,2 mnkr 2013. Resurstilldelningen har inte motsvarat den ökning av antal ärenden som har skett, utan verksamheten har redovisat underskott under flera års tid. Enligt befolkningsprognosen ökar antalet individer mellan 6-18 år med cirka 10 % mellan åren 2014 och 2017, vilket kan leda till ökade kostnader för verksamheten under planperioden.

Missbruks- och beroendevård

Insatser till vuxna personer med missbruksproblematik ges i första hand i form av öppenvårdsinsatser. Vid mer omfattande behov kan insatser som behandlingshem, hem för vård och boende, familjehem etc. vara nödvändigt under begränsade perioder. Älvsjö och Skärholmens stadsdelsnämnder erbjuder tillsammans med landstingets beroendemottagning "Team sydväst", utredning, stödsamtal och individuell återfallsprevention för personer med missbruksproblematik.

Nettokostnaderna ökade från 9,8 mnkr i bokslut 2012 till 10,7 mnkr i bokslut 2013. Resurstilldelningen har inte motsvarat den ökning av antal ärenden som har skett, utan verksamheten har redovisat underskott under flera års tid.

Socialpsykiatri

Förebyggande insatser inom socialpsykiatri ges bland annat i form av boendestöd och/eller sysselsättning som utgår från individens behov. Insatserna syftar till att bibehålla den psykosociala hälsan hos den enskilde samt aktivt stötta personen till att delta i samhällslivet. Den öppna och den dagliga verksamheten på Rondellen ska fortsätta att utvecklas utifrån målgruppens behov och önskemål. Ett projekt för att förbättra brukarnas hälsa kommer att genomföras under perioden.

Nettokostnaderna för socialpsykiatri ökade från 10,1 mnkr i bokslut 2012 till 14,0 mnkr i bokslut 2013. Kostnadsökningen beror på att antalet externa insatser för HVB-hem har ökat under andra halvåret 2013.

2.6 Stadsmiljöverksamhet

Den växande befolkningen innebär att fler nyttjar Älvsjös parker, vilket ger högre kostnader för barmarksrenhållning och reparationer. Behovet av upprustningar och reinvesteringar ökar i framför allt lekparken och önskemålen om olika funktioner i parkerna blir fler. Nya parker tillkommer vid vissa exploateringsprojekt, såsom i Långbro park och Kabelverket. Vissa ytor övergår från att vara naturmark med extensiv skötsel till parkmark med klippta gräsytor och planteringar. Älvsjöskogen planeras att inrättas som naturreservat, vilket kommer att kräva en högre grad av skötsel än idag. Driftkostnaderna för skötseln av plaskdammarna förväntas öka då det nya avtalet börjar gälla säsongen 2014.

Nettokostnaderna för stadsmiljö har ökat från 6,3 mnkr i bokslut 2012 till 7,1 mnkr i bokslut 2013. Kostnaderna kommer med stor sannolikhet att fortsätta öka under planperioden, utifrån de ändrade förutsättningar som redovisas ovan.

2.7 Ekonomiskt bistånd

Hur antalet försörjningsstödstagare kommer att utvecklas under de kommande åren beror bland annat på den samhällsekonomiska utvecklingen och på hur försäkringskassan bedömer personers rätt till ersättning under sin sjukskrivning.

Barnfamiljer som har ett långvarigt behov av ekonomiskt bistånd samt personer som står långt ifrån arbetsmarknaden ska prioriteras. En allt större andel av försörjningsstödstagarna är personer som har arbetshinder och som gör att de har stora svårigheter att ta sig ut på arbetsmarknaden. Stadsdelsnämnden fortsätter därför sitt arbete med att stödja den enskilde till att undanröja eventuella arbetshinder och hitta egen försörjning. Samverkan med Jobbtorg, Jobbtorg resurs och arbetsförmedlingen är avgörande för att öka människors möjligheter att komma ut i arbete. Flera av de ungdomar som är aktuella för försörjningsstöd under längre

perioder har dålig skolunderbyggnad, liten eller ingen arbetslivserfarenhet och underliggande psykiska, fysiska eller neuropsykiatriska problem. Därför är det också viktigt att utveckla metoder för att på ett effektivare sätt arbeta med unga försörjningsstödstagare.

Nettokostnaderna för försörjningsstöd minskade från 16,5 mnkr i bokslut 2012 till 16,1 mnkr i bokslut 2013. De minskade nettokostnaderna beror främst på att antalet bidragshushåll minskade från i genomsnitt 187 hushåll 2012 till 181 hushåll 2013, vilket motsvarar en minskning med 3 %. Samtidigt ökade sjukersättningen från försäkringskassan.

2.8 Arbetsmarknadsåtgärder

Förvaltningen kommer att fortsätta samverka med arbetsmarknadsförvaltningen och socialförvaltningen för en fortsatt utveckling av arbetsmarknadsinsatserna. I detta utvecklingsarbete har det tagits fram utrednings- och bedömningsinstrument som kan bidra till en större tydlighet i vilka försörjningsstödstagare som kan anses stå till arbetsmarknadens förfogande.

Stadsdelsnämnden förfogar över fem OSA-platser (Offentligt Skyddad Anställning) som nyttjas kontinuerligt. En utökning av antalet platser skulle innebära möjlighet för fler personer med olika arbetshinder att etablera sig på arbetsmarknaden samt komma ut i egen försörjning. Arbetet med att undanröja eventuella arbetshinder för dem som inte kan komma ifråga för Jobbtorget eller arbetsförmedlingens insatser kommer även fortsättningsvis att prioriteras.

Målsättningen är att vidareutveckla verksamheten för feriearbetande ungdomar och förvaltningen hoppas under planperioden att kunna ta del av centrala medel för en fortsatt utökad satsning på feriearbeten.

Nettokostnaderna för arbetsmarknadsåtgärder ökade från 0,9 mnkr i bokslut 2012 till 1,1 mnkr i bokslut 2013.

2.9 Övrigt

Kompetens- och ledarförsörjning

En samlad bedömning av nämndens personal- och kompetensförsörjning görs i bilagd plan. Personalomsättningen varierar för de olika verksamhetsområdena med mellan 2,6 % - 9,8 %, där förskolan ligger högst.

I planen har dryga tiotalet utvecklingsområden för kompetensförsörjning och omställning identifierats. Den grundläggande slutsatsen som kan dras från analysen av kompetensförsörjningen är att det finns behov av att komplettera löpande befättningsrelaterad utbildning med strategisk kompetensförsörjning - koppla medarbetarnas kompetens med verksamhetens behov på både kort och lång sikt - för att kunna möta förändringar i verksamheten. Den kortsiktiga kompetensförsörjningen bör framför allt inriktas på att utbilda förskollärare i att leda arbetslag, grundutbilda anställda på gruppboendena och att säkra chefernas kompetensutveckling. Vidare ställer konkurrensutsättning med åtföljande behov av omställning ökade krav på långsiktiga kompetensväxlingsinsatser.

Sjukfrånvaro

Sjuktalet för 2013 (7,7 %) är för högt i förhållande till kommunfullmäktiges mål för 2013 (4,4 %). Vid en jämförelse mellan de olika verksamhetsområdena är sjuktalet högst inom förskoleverksamheten följt av individ- och familjeomsorgen, medan trenden om sjunkande sjuktalet inom äldreomsorg fortsätter. Arbetet med att sänka sjukfrånvaron genom tidiga insatser fortsätter med oförminskad kraft. En utvärdering av hittillsvarande arbetssätt planeras

med syfte att finna förbättringsmöjligheter.

Omställning

Förvaltningens bedömning för planperioden är att behovet att omställa personal på grund av arbetsbrist är begränsat. För det fall centralupphandling av vård- och omsorgsboenden återupptas 2016 kan konkurrensutsättning av Solberga vård- och omsorgsboende skapa viss arbetsbrist med åtföljande behov av omställning. I övrigt under perioden kan det bli fråga om neddragning av enstaka anställningar och därutöver behov av omställning på grund av personliga skäl.

3 Sammanfattande ekonomisk analys

Under 2015-2017 beräknas kostnaden för ökade löner och priser uppgå till cirka 14 mnkr per år, beräknat på kostnadsökningar för löner och övriga kostnader med cirka 2,5 % per år. Minskning i budget enligt plan och beräknade kostnadsökningar medför krav på effektiviseringar och/eller volymminskningar under planperioden.

3.1 Drift

Mnkr	Budget 2014	Plan 2015	Plan 2016	Plan 2017
Driftverksamhet				
Kostnader (-)	-554,4	-552,8	-552,8	-552,8
Drift och underhåll	-552,7	-551,1	-551,1	-551,1
Avskrivningar	-1,1	-1,1	-1,1	-1,1
Internräntor	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6
Intäkter	18,0	18,0	18,0	18,0
Netto	-536,4	-534,8	-534,8	-534,8
Investeringsplan				
Utgifter (-)	-5,1	-1,9	-1,9	-1,9
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto	-5,1	-1,9	-1,9	-1,9

Nämndens nettobudget för driftverksamhet uppgår till cirka 535 mnkr. Personalkostnaderna utgör cirka 60 % av nämndens nettokostnader vilket motsvarar cirka 320 mnkr. Enligt plan kommer nämndens budget att minska med 1,6 mnkr under planperioden. Storleken på pris- och löneökningar under planperioden är svåra att förutsäga. Under 2015-2017 beräknas kostnaden för ökade löner och priser uppgå till cirka 14 mnkr per år, beräknat på kostnadsökningar för löner och övriga kostnader med cirka 2,5 % per år. Minskning i budget enligt plan och beräknade kostnadsökningar innebär krav på effektiviseringar och/eller volymminskningar om cirka 14 mkr per år.

Arbetet med att finna kostnadseffektiva lösningar och utveckla det systematiska kvalitetsarbetet fortsätter. Under planperioden kommer enheterna att arbeta vidare med att ta fram verksamhetsanpassade ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete.

Under 2014 införs ett nytt ersättningssystem för vård- och omsorgsboende. För Älvsjö

stadsdelsnämnd innebär det nya ersättningssystemet en kostnadsökning jämfört med tidigare ersättningssystem och därmed ökade kostnader under planperioden. Under 2014 införs också ett nytt ersättningssystem för hemtjänst i ordinärt boende inklusive nytt tidredovisningssystem. Utförarna kommer att få sin ersättning utifrån utförd tid. Det råder stor osäkerhet om hur stor den utförda tiden och därmed kostnaderna blir under planperioden.

Verksamhetsområdet stöd och service till personer med funktionsnedsättning har under flera år redovisat underskott. Förvaltningen kommer att fortsätta att vidta åtgärder för att effektivisera och minska kostnaderna. Trots detta har nämnden svårt att uppnå en ekonomi i balans för verksamhetsområdet och bedömningen är att dessa svårigheter kommer att fortsätta under planperioden.

Resultatenheterna inom förskola har svårt att få en ekonomi i balans kommande år. Det beror dels på den strikta avläsningen av förskolebarn under sommarmånaderna, dels på dyrt löneavtal för förskollärarna och den höga andelen förskollärare. Sommarmånaderna har normalt ett lägre antal barn då föräldrar till blivande skolbarn väljer att säga upp sina platser under semesterperioden för att minska sin förskoleavgift. Detta innebär ett glapp som inte genererar någon ersättning under perioden då de blivande grundskolebarnen slutat tills de nya förskolebarnen börjar.

Under planperioden kan det bli aktuellt att hitta ersättningslokaler för de förskolor vars tillfälliga bygglov löper ut. Då nya förskolor i nyproduktion innebär betydligt högre kostnader jämfört med befintliga lokaler kommer lokalkostnaderna utgöra en allt större andel av förskoleschablonen. Det skulle innebära att förskoleverksamheten totalt sett får svårigheter att uppnå en ekonomi i balans kommande år.

För verksamheterna individ- och familjeomsorg samt barn, kultur och fritid har de senaste årens befolkningsökning inte gett en ökad tilldelning av resurser som motsvarar det ökade antalet ärenden och ett större behov av insatser. Enligt befolkningsprognosen fortsätter befolkningsgruppen 6-18 år att öka med cirka 10 procent under åren 2014-2017.

3.2 Investeringar

Investeringar i maskiner och inventarier

Utgifterna för investeringar i maskiner och inventarier beräknas till 1,0 mkr per år. Under planperioden bedömer nämnden att investeringsbudgeten framför allt kommer att användas i samband med inrättandet av nya förskoleplatser samt till upprustning av förskolekök.

Parkinvesteringar

Arbetet med att rusta upp, tillgänglighetsanpassa och omgestalta parkleken Kristallen påbörjades under 2013 och fortsätter under 2014 och 2015. Nämnden har ansökt om totalt 8,5 mnkr för projektet och trafikkontoret föreslår att de beviljas.

Nämnden har även ansökt om, och föreslås av trafikkontoret beviljas, parkinvesteringsmedel för en uppdatering av Älvsjö parkplan 0,5 mnkr (2015) och upprustning av Lerkrogsparken vid Älvsjö centrum 5 mnkr (2016-2017). Trafikkontoret har preliminärt föreslagit att ytterligare två ansökningar beviljas, men det först efter planperioden. Det gäller: upprustning av lekparken Apelsinen 6 mnkr och upprustning av lekplatsen Herrbacken/Storhagen 2,5 mnkr.

Budgeten för mindre parkinvesteringar uppgår under planperioden till 0,8 mnkr per år. Investeringar genomförs i enlighet med parkplanen.

Investeringsplanen redovisas i separat blankett i bilaga.

Kapitalkostnader

Kapitalkostnader för parkinvesteringar har beräknats utifrån befintliga parkinvesteringar, trafikkontorets plan samt mindre parkinvesteringar enligt parkplan med 0,8 mkr per år.

Flera parkinvesteringsprojekt kommer att avslutas under 2014 och 2015 och nämnden har begärt ytterligare medel för parkinvesteringar under planperioden. Det innebär att kapitalkostnaderna kommer överskrida planerad nivå med cirka 0,2-0,8 mnkr per år under planperioden. Efter hand kommer nämnden att begära budgetjusteringar för dessa ökade kapitalkostnader.

3.3 Betydande projekt som inte är investeringar

Ej aktuellt.

4 Övriga redovisningar

5 Lokalförsörjningsplan

5.1 Inledning

Målet med lokalförsörjningsplanen är att skapa en långsiktig lokalplanering med ändamålsenliga och kostnadseffektiva lokaler. I planen redovisas alla lokaler som stadsdelsnämnden hyr idag, hyreskostnader, lokalbehov samt beslutade och planerade lokalförändringar.

5.2 Beskriv behov/efterfrågan samt bedömning av faktorer som förändrar behovet av lokaler

Förskoleverksamhet

Enligt den senaste befolkningsprognosen har ökningen av antalet barn i åldern 1-5 år nått sin kulmen 2012. Under planperioden minskar barnantalet något för att därefter plana ut.

Prognosen tar dock inte hänsyn till de planerade bostadsprojekten i kvarteret Kabelverket med 1500 lägenheter och vid Solberga bollplan med 370 lägenheter. Inflyttning till dessa bostäder är beräknad att påbörjas först 2018 men planering och projektering av nya förskolor måste påbörjas under denna planperiod. Förvaltningens bedömning är att behovet av nya förskoleplatser kommer att vara stort under nästkommande planperiod då denna typ av ny bebyggelse brukar skapa ett behov av cirka 1,5 förskoleavdelning per 100 lägenheter d.v.s. 25-30 nya förskoleavdelningar.

Med anledning av att nuvarande tillfälliga bygglov för sex förskolepaviljonger löper ut, kan behov av nya förskolor uppstå även under innevarande planperiod. Det är i skrivande stund oklart om byggloven kan förlängas. Ett lagförslag om förändringar när det gäller tillfälliga bygglov väntas träda i kraft den 1 juli 2014, vilket skulle göra det möjligt att förlänga dessa bygglov med ytterligare fem år. I annat fall uppstår ett behov av ersättningslokaler för totalt åtta avdelningar under perioden 2015-2018.

Ytterligare en faktor som påverkar behovet av nya förskoleavdelningar under denna planperiod är utbildningsförvaltningens planer på en utbyggnad av Kämpetorpsskolan. För att

denna utbyggnad ska bli möjlig måste förskolan Solkatten, Älvsjövägen 62 avetableras och ersättas med en ny förskola med 6 avdelningar.

Barn, kultur och fritid

Befolkningsprognosen visar att antalet barn och ungdomar i åldern 13-18 år ökar med drygt 220 under planperioden. När kvarteret Kabelverket och Solberga bollplan från 2018 exploateras med totalt 1870 nya lägenheter så bedömer förvaltningen att åldersgruppen kommer att öka betydligt mer. Detta medför att Ungdomens Hus behöver större och mer ändamålsenliga lokaler. Ungdomens Hus ligger idag inklämt mellan två bostadshus efter det att Älvsjö centrum byggts ut. Placeringen av verksamheten har därför blivit mindre lämplig eftersom de boende på båda sidor av byggnaden störs av verksamheten och av ungdomar som är på väg till och från Ungdomens Hus. Vid projekteringen av Kämpetorpsskolans utbyggnad bör därför beaktas att Ungdomens Hus verksamhet ska kunna samordnas i skolans lokaler vid Älvsjövägen.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Invånarantalet i Älvsjö prognosticeras att öka från 2014 till 2017. Det är oklart i vilken utsträckning det påverkar behovet av insatser för funktionsnedsatta. Efterfrågan inom stadsdelsområdet avseende bostad med särskild service, daglig verksamhet och korttidsvistelse påverkas också av valfriheten inom LSS (Lagen om stöd och service till vissa personer med funktionshinder). Valfriheten möjliggör för målgruppen att kunna välja det område där han/hon vill bosätta sig. För att få ett mera samlat grepp om behovet av gruppboendestäder och servicelägenheter, anser förvaltningen att det vore ändamålsenligt att ta fram en övergripande boendeplan för staden i likhet med "äldreboendeplanen".

Äldreomsorgen

Efterfrågan av lokaler samt bedömning av andra faktorer som påverkar behovet av lokaler inom äldreomsorgen redovisas i särskild plan, "äldreboendeplanen" som sammanställs av Äldreförvaltningen

5.3 Kapacitet

Förskoleverksamhet

Med utgångspunkt ifrån kommunfullmäktiges mål om barngruppsstorlekar d.v.s. i genomsnitt 16 barn per avdelning är den sammanlagda lokalkapaciteten i de kommunala förskolorna 1 168 barn. Maximal kapacitet räknat på 18 barn per avdelning är 1 314 barn. Under 2014 räknar förvaltningen med att ha i genomsnitt 1 159 barn inskrivna.

5.4 Förändringar i lokalbeståndet

Förskoleverksamhet

Utbildningsförvaltningens planer på en utbyggnad av Kämpetorpsskolan innebär att förskolan Solkatten, Älvsjövägen 62 måste avetableras och ersättas med en ny förskola.

Inriktningsbeslut fattades av stadsdelsnämnden 2013-04-18 i samband med "Underlag för budget 2014 med inriktning 2015 och 2016". Stadsdelsförvaltningen har under 2013 beställt förslagshandlingar på ny förskola. Planeringen involverar även en ny idrottshall och en ny placering av Kämpetorps bollplan. Flera planeringsmöten har hållits i samverkan mellan SISAB, Utbildningsförvaltningen, Fastighetskontoret, Idrottsförvaltningen, Stadsbyggnadskontoret och Exploateringskontoret för att komma fram till en lösning som tillgodoser alla parter behov. I planen ingår att uppföra en konceptförskola med sex

avdelningar. Hela planen för området förutsätter en förändring i detaljplanen.

Nuvarande tillfälliga bygglov för sex förskolepaviljonger löper ut under planperioden. Om inte byggloven kan förlängas med fem år så måste nämnden hitta ersättningslokaler för dessa förskolor med totalt åtta förskoleavdelningar. Stadsdelsnämnden har uttömt möjligheterna att bygga ut övriga redan befintliga förskolor. Det finns inte heller möjlighet att inrätta förskolor i stadsdelsområdets grundskolor, eftersom flera av skolorna kommer att öka elevantalet och därmed måste byggas ut. Det finns dock möjligheter att uppföra en förskola i anslutning till Solbergaskolan och utöka antalet avdelningar i projektet på Kämpetorpsskolan. En annan lösning som förvaltningen undersöker är möjligheten att hitta tillfälliga evakueringslokaler för att kunna ersätta paviljonger med permanenta byggnader.

Utöver detta är stadsdelsnämndens möjlighet i huvudsak begränsad till nyproduktion i planerade bostadshus. Förvaltningen bevakar möjligheten att projektera för nya förskolor i samband med detaljplanearbeten.

Barn, kultur och fritid

Ungdomens Hus behov av nya lokaler ska beaktas i samband med projektering av Kämpetorpsskolans utbyggnad.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Stadsdelsnämnden bevakar kontinuerligt möjligheterna att inrätta omsorgslägenheter i samband med exploateringen av de nya bostäder som planeras i Älvsjö samt i samband med översynen av stadsdelsnämndens lokalbestånd. I Herrängen finns en färdig gruppbostad med sex lägenheter som väntar på tillstånd från IVO. Gruppbostraden ska drivas av företaget Ungt stöd i Stockholm AB och målgruppen är personkrets 1 LSS, unga vuxna med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Ytterligare två nya gruppbosträder planeras i stadsdelsområdet. Från juni 2013 har Micasa tagit över en tomställd avdelning på Kristallgården för att bygga en gruppbostad om sex lägenheter som kommer att drivas av företaget Sommarallén Omsorg AB. Boendet beräknas stå klart under planperioden. Norrländska gruppbosträder (Norrländska Gillet Fastigheter AB) avser att bygga om fastigheten Platåskon i Långbro till en gruppbostad. En ansökan om detaljplanändring har gjorts. Gruppbostraden ska drivas av Frösunda LSS AB. Stadsdelsnämnden har också vid samverkan med byggherrarna anmält intresse för att en till två gruppbosträder alternativt servicelägenheter byggs i det nya kvarteret Kabelverket.

5.5 Kostnadsutveckling

Förskoleverksamhet

För 2014 beräknas lokalkostnaderna uppgå till 20,3 mnkr. Den planerade förskoleutbyggnaden kommer att medföra ökade lokalkostnader.

Barn, kultur och fritid

Hyreskostnaderna för Ungdomens Hus och parkleken Kristallen beräknas uppgå till 0,6 mnkr 2014. Inga hyresintäkter beräknas. Lokalkostnaderna beräknas öka i enlighet med gällande hyresavtal.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning inkl. socialpsykiatri

Hyreskostnaden för 2014 beräknas till 3,8 mnkr för gruppbosträder, servicebostad och daglig verksamhet. Stadsdelsförvaltningens lokalkostnader beräknas öka i enlighet med gällande hyresavtal. Intäkterna beräknas till 2,9 mnkr. Hyreskostnaden för stödboende beräknas till 1,2 mnkr. Intäkterna beräknas till 0,7 mnkr. Hyreskostnaden för Hantverkscaféet Rondellen

beräknas till 0,5 mnkr per år. Hyresintäkterna som beräknas till 0,2 mnkr per år avser hyra från extern hyresgäst i Rondellens lokaler.

Äldreomsorg

För år 2014 beräknas hyreskostnaderna för Solberga vård- och omsorgsboende 1 och 2, Älvsjö servicehus och Kristallgården uppgå till 22,6 mnkr. Hyresintäkterna beräknas till 17,5 mnkr för 2014.

Administrativa lokaler

Hyreskostnaden för 2014 beräknas till 5,0 mnkr. Hyreskostnaden beräknas öka i enlighet med gällande hyresavtal. Hyresintäkterna uppgår till ca 0,7 mnkr. Hyresintäkterna avser huvudsakligen hyra från kulturförvaltningen för bibliotekslokaler i entréplanet och plan 1. Därutöver ingår hyresintäkter från det lokala poliskontoret som hyr lokaler på entréplanet och plan 2.

Övriga lokaler

Övriga lokaler avser tränings- och försökslägenheter inom missbruk och socialpsykiatri. Nämnden förfogar över cirka 15 lägenheter. Hyreskostnaden beräknas till 0,8 mnkr 2014. Hyresintäkterna beräknas till 0,8 mnkr.

5.6 Effektiviseringsmöjligheter

Effektivisering av administrativa lokaler

Som har redovisats i "Underlag för budget 2014 med inriktning 2015 och 2016" är nyttjandegraden av huvudkontoret hög och medger inga ytterligare möjligheter till effektivisering. Den höga nyttjandegraden medför vissa svårigheter att ta emot tillfälligt anställda och praktikanter samt kunna få tillgång till mötes- och konferensrum. För att sänka lokalkostnaden återstår endast effektivisering av el- och uppvärmningskostnader. Dessa överstiger kraftigt de idag av kommunfullmäktige fastställda kostnader för elförbrukning per kvadratmeter i nybyggda lokaler. Dessa åtgärder förutsätter energibesparande investeringar i lokalerna som träffar hyresvärden/fastighetsnämnden. Återstående åtgärd blir att undersöka möjligheten till byte av lokal med lägre driftkostnader.
